'Ο ΝΟΥΜΑΣ,,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν 'Ελλάδα δρ. 10.—Γιὰ τὸ 'Εξωτερικὸ φρ. χρ. 10.

20 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στὰ κιόσκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, 'Ομόνοιας, 'Εθν.Τραπέζης'Υπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιόδρομου, ('Οφθαλμιατρεῖο), Βουλῆς, Σταθμοῦ ὑπόγειου Σιδηρόδρομου ('Ομόνοια), στὸ καπνοπωλεῖο Μανωλακάκη (Πλατεῖα Στουρνάρα), 'Εξάρχεια, στὰ βιβλιοπωλεῖα «'Εστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ὁδὸς Σταδίου, ἀντικρὺ στὴ Βουλή).

'Η συντρομὴ πληρώνεται μπροστὰ κ' εἶναι ἑνὸς χρόνου πάντα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

'Ο πολέμιος (!) τῆς ρουτίνας — Οἱ Πορτογάλλοι— Τὰ μουστάκια τοῦ κ. Λεβίδη—Τ' αὐτοκίνητα— Λοιμοροσφετήρια.

ΟΛΕΣ οἱ φημερίδες μας ὑμνήσανε τὴ λευκὴ ψυχὴ τοῦ μακαρίτη Σεβαστόπουλου, ποὺ πεθαίνοντας ἄφισε τὰ ἑκατομύριά του, σὲ διάφορα ἐθνικὰ ἱδρύματα, δηλ. νοσοκομεῖα, φτωχοκομεῖα, γεροκομεῖα, ἄσυλα ἀνιάτων κλπ. 'Ισαμε δῶ καλά. 'Εκεῖνο ὅμως ποὺ μᾶς ξάφνιασε, εἶναι τὸ πὼς εἶπανε κοντὰ στἄλλα, πὼς ὁ μεγάλος εὐεργέτης, χτύπησε κατακέφαλα τὴ ρουτίνα μὲ τὴν πρωτότυπη διαθήκη του. 'Εμεῖς διαβάσαμε τὴ διαθήκη του. καὶ δὲ βρήκαμε πουθενὰ πρωτοτυπία στὰ διάφορα κληρονομικὰ κοντύλια. 'Ισα ἴσα μ' αὐτὴ τὴ διαθήκη φάνηκε ἡ ψυχὴ τοῦ μακαρίτη Σεβαστόπουλου πολὺ πολὺ δεμένη μὲ τὴ ρουτίνα, ἀφοῦ καὶ τὸ μόνο, μπορεῖ νὰ πεῖ κανεὶς, κληροδότημα τῆς προκοπῆς, ποὺ ὑπάρχει, δηλαδὴ οἱ 300 χιλιάδες δραχμὲς γιὰ τὴ σύσταση 'Εργατικοῦ Σκολειοῦ, τὸ μπιστεύτηκε σὲ χέρια κάθε ἄλλο παρὰ ἱκανὰ γιὰ τέτια δουλειά. 'Ο «Σύλλογος πρὸς διάδοσιν κλπ.» τοῦ κ. Βικέλα, φιλοδόξησε μιὰ φορὰ, θαρροῦμε, νὰ μορφώσει τὸ λαό μας μὲ τὰ κόκκινα βιβλιαράκια, ἀλλὰ γιὰ λόγους ποὺ μᾶς τοὺς ξήγησε ἄλλοτες ὁ Ψυχάρης, φαίνεται πὼς οἱ κόποι του πήγανε χαμένοι, καὶ τὸ σκοπό του δὲν τονὲ κατάφερε. Αὐτὸ σὰ νὰν τὄνιωσε κι ὁ ἴδιος κ. Βικέλας, καὶ λιγόστεψε τὰ βιβλιαράκια τοῦ συλλόγου ἀπὸ 12 τὴ χρονιὰ σὲ 6, καὶ βάλθηκε πιὰ νὰ μορφώνει τοὺς μορφωμένους μὲ τὸ περιοδικὸ «Μελέτη». Τώρα τί μπορεῖ νὰ κάμει ὁ Σύλλογος τοῦ κ.Βικέλα, γιὰ τοὺς ἐργάτες, ὁ καθένας τὸ καταλαβαίνει. Σύλλογος ποὺ στηρίζει τὴ δουλιά του στὴ ρεκλάμα, καὶ στὰ παινέματα τῆς δημοσιογραφίας μας, μὴ τολμῶντας γιὰ τὸ σκοπό του τὸ μεγάλο, νὰ πατήσει τὶς πρόληψες, εἶναι σύλλογος ποὺ μέσα του θρέφει τὸ ψοφῆμι τῆς ρουτίνας. Καὶ στὸ ψοφῆμι αὐτὸ τῆς ρουτίνας, ἀφίνοντας τὰ λεφτά του ὁ Σεβαστόπουλος, εἶναι σὰ ν' ἀσφαλίστηκε γιὰ πάντα ὁ μακαρίτης πὼς 'Εργατικὸ Σκολειὸ τῆς προκοπῆς ποτὲ δὲ θὰ φτιάσουνε οἱ χιλιάδες του.

'Εξὸν ἀπ' αὐτὸ ὁ «μέγας εὐεργέτης» καὶ «πολέμιος τῆς ρουτίνας» μακαρίτης Σεβαστόπουλος, ἄφισε κι ἄλλο ἕνα κληροδότημα ποὺ ἀξίζει, μὰ τὴν ἀλήθεια, νὰν τοῦ χαρίσει τὴν ἀθανασία. Νὰ γίνεται διαγωνισμός, λέει, στὸ Πανεπιστήμιο, καὶ νὰ βραβεύουνται κεῖνοι ποὺ θὰ στολίζουνε τὸ χαρτὶ μὲ πλῆθος «ἀπαρέμφατα, μετοχὲς καὶ εὐκτικές.» Πόσο μεγάλος «πολέμιος τῆς ρουτίνας» πρέπει νἄτανε ὁ ἐθνικὸς ἀνήρ, γιὰ νὰ σκεφτεῖ τέτοιο πράμα. 'Εμεῖς ὅμως γιὰ τοῦτο, δὲν τονὲ κακίζουμε. Ξέρουμε πὼς ὁ μακαρίτης εἴτανε ἐννενηνταχρονιάρης, γεννημένος τὸ 1812, καὶ σκέφτηκε καθὼς θὰ σκεφτότανε κάθε ἄθρωπος τῆς περασμένης γενεᾶς, αὐτηνῆς δὰ ποὺ δόξασε τὸ ἔθνος μας, ἀπὸ τὴν ἐπανάσταση καὶ δῶθε.

Οἱ ἀθρῶποι ποὺ θὰ πολεμήσουν τὴ ρουτίνα, θὰ εἶναι νέοι, ὅσο κι ἂν τὰ νιάτα τους θὰν τὰ σκεπάζει, καμιὰ φορά, καὶ γέρικο κορμί. Μὰ δυστυχῶς γιὰ τὸν τόπο μας, ὅλοι μας ἐδῶ πέρα παραγεράσαμε. Ξεχνᾶτε τί λέγαμε σὲ περασμένο φύλλο γιὰ τὴ φοιτηταριό ;

*

«ΗΘΕΛΑ νὰ παραιτηθῶ ἄμα διάλυσα τὴ Βουλή. Μὰ ὁ Βασιλιᾶς μου γιὰ θυσία μοῦ τὸ ζήτησε νὰ μείνω στὴν ἀρχή. 'Εγὼ ἐπέμεινα, μὰ ἐπέμεινε κι ὁ Βασιλιᾶς μας. Μαζὶ θὰ μείνουμε, μοῦ εἶπε, καὶ μαζὶ θἀγωνιστοῦμε γιὰ νὰ νικήσουμε. Σὰ νικηθοῦμε, πάλι μαζὶ θὰ φύγουμε.

«Κ' ἔμεινα, διοικώντας τὸν Τόπο δίχως Βουλὴ καὶ θὰν τονὲ διοικῶ ἔτσι τουλάχιστο ἀκόμα δυὸ χρόνια. 'Εκλογὲς τότε μοναχὰ θὰ κάμω, ἄμα νιώσω πὼς ἀξίζει νἀρθεῖ στὴν 'Αρχὴ Κοινοβουλευτικὴ Κυβέρνηση. Γιὰ τὴν ὥρα,ἡ Πατρίδα μου δὲν τὴν ἀξίζει τέτια λευτεριά».

'Ετσι μίλησε—λίγο ἔλειψε νὰ ποῦμε, ὁ Θεοτόκης — ὁ διχτάτορας τῆς Πορτογαλλίας Δὲ Φράνκο. Κι ὅσοι Ρωμιοὶ διαβάσανε τὰ λόγια του, ποὺ τυπωθήκανε σ' ὅλες τὶς 'Αθηναϊκὲς φημερίδες τὴν περασμένη βδομάδα, ζουλέψανε τοὺς Πορτογαλλους, ποὺ τἄξιωθήκανε νἔχουν τέτιο Βασιλιᾶ καὶ τέτιον πολιτικό.

*

ΕΞΟΧΟ τὸ ἄρθρο ποὺ δημοσίεψε ἡ «'Ακρόπολη» τῆς Τετράδης μὲ τὸν τίτλο «Φούσκωσέ μου, βρέ, τὰ μουστάκια». 'Αφοῦ ζουγραφίζει μὲ χτυπητὰ χρώματα τὰ πολυποίκιλα χάλια μας, πολιτικὰ καὶ κοινωνικά, φαντάζεται τὸ Λεβίδη νὰ λέει στὸν μπαρμπέρη του·

— Φούσκωσέ μου, βρέ, τὰ μουστάκια κι ἀγρίεψέ με ὅσο μπορεῖς περσότερο !

Καὶ συμπεραίνει ἡ «'Ακρόπολη»·

— 'Οπου δὲν ἀγριεύει ὁ λαός, ἀγριεύουν οἱ Λεβίδηδες!

'Ο λαὸς δὲν ἔχει, φαίνεται, μουστάκια. Μὰ κι ἂν ἔχει, τὰ κρατάει ραγιαδικώτατα κατεβασμένα. 'Ακόμα τὸ μαχαῖρι δὲν ἔφτασε στὸ κόκκαλο. Μὰ θὰ φτάσει γλήγορα, καθὼς βαδίζουμε. Καὶ σὰ φτάσει πιά, τότε ἴσως κι ὁ λαὸς συλλογιστεῖ πὼς πρέπει νὰ στριφτεῖ καὶ νὰ φουσκώσει καὶ τὸ δικό του τὸ μουστάκι.

*

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ποὺ σήκωσε ἡ «'Εστία» γιὰ τ' αὐτοκίνητα κάρρα δὲ μᾶς ἐνθουσίασε καὶ τόσο. Πολεμάει, λέει, ταὐτοκίνητα, γιὰ νὰ μὴ μείνουνε στοὺς δρόμους δίχως δουλιὰ τόσοι φτωχοὶ φαμελίτες ποὔχουν κάρρα κι ἁμάξια καὶ ζοῦνε μ' αὐτά. 'Απὸ τὴν ἄλλη μεριὰ ὅμως φωνάζει πὼς πρέπει μιὰ ὥρα ἀργότερα νὰ γίνουν τὰ ἠλεχτρικὰ τραμβάγια. Δὲ θὰ μείνουν ἄραγες στοὺς δρόμους, ἄμα γίνουν τὰ ἠλεχτρικά, τόσοι φαμελῖτες ποὺ δουλεύουνε σήμερα στὰ τραμβάγια ; Πῶς δικιολογιέται αὐτό, ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ νὰ χτυπάει τὴν πρόοδο κι ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ νὰν τὴ ζητάει ;

Νὰ σᾶς τὸ ξηγήσουμε. Στ' αὐτοκίνητα εἶναι ἀνακατωμένος ὁ Σιμόπουλος καὶ στὰ τραμβάγια δὲν εἶναι. Καὶ ἡ φιλενάδα μας ἡ «'Εστία» ἔχει προσωπικοὺς λόγους μὲ τὸ Σιμόπουλο. Νά, τὸ μυστικό.

*

ΜΕ τὰ χολερικὰ κρούσματα τῆς Πόλης, ἀνασκουμπωθήκανε πάλι οἱ ἁρμόδιοι καὶ ζητᾶνε νὰ βροῦνε μὲ ποιό τρόπο θὰ μποδίσουνε τὴ χολέρα νὰ μπεῖ καὶ στὴ χώρα μας.

'Ο τρόπος, ἕνας εἶναι. Νὰ πάψουν τὰ λοιμοκαθαρτήρια νἄναι λοιμορουσφετήρια. 'Οσο δὲ γίνεται αὐτό, τὴ χολέρα δὲν τὴ γλυτώνουμε καὶ νὰ μᾶς τὸ θυμᾶστε.

ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΠΑΖΑΡΙ

Φίλε «Νουμᾶ»,

'Οσοι ἔτυχε νἀγοράσουν τίποτα ἀπὸ τοὺς ἑβραίους ποὺ πουλοῦνε στοὺς δρόμους «πραμάτειες καλές», γνωρίζουν μὲ τί τρόπο καὶ πόσο δύσκολα γίνεται τὸ «Παζαρλίκι». Θέλεις νἀγοράσῃς ἕνα σουγιά, τονὲ ρωτᾶς, πόσα ἔχει αὐτὸς ὁ σουγιᾶς, πραματευτή ; 'Εκεῖνος, χωρὶς νὰ κοκκινίσῃ, σοῦ λέγει, 10 γρόσια. Κ' ἡ σωστὴ ἀξία τοῦ σουγιᾶ εἶναι μονάχα ἕνα γρόσι. 'Εσύ, ἂ δὲ γνωρίζῃς τὴ σωστὴ τὴν ἀξία του, καὶ τὶς πιὸ πολλὲς φορὲς αὐτὸ γίνεται, τοῦ δίνεις τὸ κάτω κάτω τὰ μισά, δηλ. 5 γρόσια. Τότες ὁ πραματευτὴς μὲ πονηρὸ χαμόγελο, γιατὶ καταλαβε πὼς σ' ἔπιασε, κατεβαίνει στὰ 9, 8, 7, 6 γρόσια, καὶ στέκει. 'Εσύ, ἢ γιὰ νὰ φανῆς ἄνθρωπος τοῦ κόσμου,ποὺ λέμε, ἢ γιατὶ χρειάζεσαι τὸ σουγιά, τὰ κάμνεις 5 ½ γρόσια καὶ τελιώνει τὸ παζαρλίκι.

Βρίσκουνται ὅμως καὶ πραματευτάδες ποὺ ἐπιμένουν πολὺ στὴν τιμὴ τῆς πραμάτειας τους, σὰν καταλάβουν πὼς ὁ ἀγοραστὴς εἶναι καλόβουλος, ἢ γιατὶ θένε νὰ κερδίσουν πολλὰ μονομιᾶς, πρᾶμα ποὺ δὲ βρίσκεται πολὺ εὔκολα στοὺς ἑβραίους παρὰ μο-

---

ὀδύνας ἀδαής, ὕπνε δ' ἀλγέων. Αἰώνιε ὕπνε !

Διαλυθήκανε οἱ μάκροι λογισμοὶ τὶς δέκα τοῦ 'Αλωνάρη, μέρα μαγεφτική, ἀπίστεφτη μέρα ὅπου γύρισε μὲ τὴν Κατινούλα στὸ Χαμονοκόρφι. Μύριζε πέρα πέρα ἡ Κερμαρία φρέσκο ψωμί, πέρα πέρα μύριζε ἡ Κερμαρία τῆς θάλασσας τὴν ἁρμύρα. Τὸ κίνημά του ἐκεῖνο τῆς κεφιακῆς, τρεῖς τοῦ Θεριστῆ, ὅταν τὴν κουκούλωσε μὲ τὸ σαλάκι, ἀντὶς νὰ τῆς φωνάξῃ τὰ λόγια τῆς καρδιᾶς του, σὰ νὰ τοῦ κόλλησε στὸ μυαλό, καὶ στάμαξι, ἀπὸ τὸ σταθμὸ τοῦ Λ... ὡς τὸ σπίτι, ὅλο γύρεβε νὰ τὴν κουκουλώσῃ. Γύρεβε νὰ τὴν κουκουλώσῃ μὲ τὴν ἀγάπη τῆς ψυχῆς του, μὲ τὴν ἀγάπη του τὴν τρυφερή, νὰ κουκουλώσῃ μιὰ καὶ πάντα τὸ θησαυρό του, νὰ μὴν τοῦ φύγῃ πιά, ἴσως καὶ μὲ τὸ αἴσθημα νὰ μὴ φύγῃ ποτέ του ὁ ἴδιος ἀπὸ κοντά της, 'Ο πόθος του ὁ κρυψὸς συναγκάλιαζε τὸ μονάκριβο τὸ παιδί του, κι ὁ πόθος του τονὲ βασάνιζε. Τὸ καταλάβαινε τώρα τὸ μυστικὸ ποὺ τόσους μῆνες ἔτρεμε στἀπόβαθά του καὶ ποὺ δὲν τὄννοιωθε ὁ 'Αντρέας νὰ φτερουγιάζῃ σὰν τὸ δειλὸ τὸ νεογέννητο πουλί. Καλὰ τὸ εἴπαμε πὼς ἀπὸ τὶς δυὸ τοῦ Χριστοῦ, ἔπου τἀποφάσισε νὰ τὴν πάῃ στὸ Μπ..., ὡς τὴ στερνή του τὴ στιγμή, δὲν ἔπαψε τὸ δρολάπι νὰ φυσομανᾷ στὰ σωθικὰ τοῦ 'Αντρέα, πρῶτα μὲ τὴν πίκρα τοῦ χωρισμοῦ καὶ μὲ τὸν κίντυνο, κατόπι μὲ τὴν καρδιά του. Μόλις ἤρθανε στὸ Χαμονοκόρφι καὶ σήμανε ἄλλο μνημόσυνο, τὸ μνημόσυνο τοῦ θανάτου τῆς 'Ολιας, τὸ σάββατο, δεκατέσσερεις τοῦ 'Αλωνάρη. Κλειδώθηκε στὸ σπουδαστήρι του ὁ 'Αντρέας, δηλαδὴ δὲ σφάλοιξε ὁλότελα τὴν πόρτα, παρὰ τὴν ἄφησε ἀνοιχτὴ μιὰ χαραμάδα, γιὰ νὰ μὴν κόψῃ τὴ συγκοινωνία μὲ τὴν ἀντικρυνὴ κάμαρα τῆς Κατινούλας. 'Επειτα πῆρε ἀπὸ τὸ ἰδιαίτερο τἀρμάρι τὴ φωτογραφία τῆς 'Ολιας,τὸ χρυσό της τὸ βραχιολάκι, τἄβαλε ὅλα στὸ γραφεῖο του. Γονάτισε. Τὰ κοίταξε, τὰ φιλοῦσε καὶ μεγάλωνε μεγάλωνε μέσα του ἕνας θόρυβος ἀσυνήθιστος.

— «'Ολια, 'Ολια μου, σ' ἀγαπῶ !»

Τὸ φώναξε δυνατὰ καὶ κοντοστάθηκε. Θυμήθηκε τί πῆγε νὰ πῇ στἀμάξι κκὶ τῆς Κατινούλας. Τὰ ἴδια λόγια !

— «'Ολια, 'Ολια μου ἐσύ ! 'Εσὺ νὰ μᾶς γλυτώσῃς. Περέχα μας μὲ τὴν καλοσύνη σου, 'Ολια !»

Τὸ παρακάλιο ἢ πιὸ σωστά, τὸ παρακάλεμα τοῦ χειμώνα τοῦ τρομεροῦ, ἀντήχησε λυπητερὰ στὸ μικρὸ τὸ σπουδαστήρι, σὰ νἄλλαζε νόημα, σὰ νὰ τὸ ψιθύριζε μὲ πόνο κάποια διπλὴ στὰ σπλάχνα του ἀγάπη.

'Ετρεξε μάνι μάνι στῆς Κατινούλας, νὰ δῇ ἂν ἔχει τίποτις ἀνάγκη, νὰ κάμῃ τὸ νοσοκόμο, νὰ πειστῇ πὼς γιὰ τὴν ὑγεία της φροντίζει, πὼς ἄλλο αἴσθημα συναμεταξύ τους δὲν ὑπάρχει. Μὰ ἡ Κατινούλα καμιὰν ἀνάγκη δὲν εἶχε. 'Ως κ' ἡ πληγή της κλείστηκε ἀπὸ τὸ Μπ.... ἀκόμη. Δὲν ἐρχότανε μήτε ὁ κ. Μαλαμές. 'Ερχότανε ὁ καθάριος ὁ ἀέρας ποὺ τὴ γιάτρεβε μέρα τὴ μέρα, τὴ γιάτρεβε χωρὶς γιατρούς, χωρὶς καὶ πολλὰ γιατρικά. 'Η ὄψη της ὅμως ἡ ἀθῶα, ἡ ἄδολη ὄψη τὸν ἠσύχασε. Γιατὶ νὰ μάθῃ ; Μπορεῖ καὶ νὰ μὴν εἶναι ἀγάπη ἐκεῖνο ποὺ μέσα του νοιώθει ἕνας ἄθρωπος σὰν τὸν 'Αντρέα δυστυχισμένος.

«Κατινούλα μου, ἡ Κυρία πολύ, πολὺ σ' ἀγαποῦσε. Πάντα σ' ἀγαπᾷ ἡ Κυρία. 'Ετσι καὶ γώ, Κατινούλα μου, σ' ἀγαπῶ».

— «'Αλλη ἀγάπη, ἀφέντη, ἀπὸ τὴ δική σας καὶ τῆς Κυρίας, ποὺ ἕνα εἶναι γιὰ μένα, ἐγὼ δὲ θέλω. 'Αφέντη, ἐγὼ σᾶς λατρέβω».

Τί πολύπλοκο, τί ἀψυχολόγητο πλάσμα ἡ γυναίκα. Τἄλεγε ἀφτὰ ἡ Κατινούλα κ' ἐννοοῦσε ἄλλα μὲ τὸ νοῦ της. 'Εννοοῦσε πὼς ἕνα φτωχοκόριτσο δὲν ἄξιζε τέτοιαν ἀγάπη σὰν τοῦ ἀφέντη καὶ γιὰ τοῦτο δὲν τὴν ἤθελε. Μέσα της ὅμως ξεχώριζε παστρικὰ

νάχα σὲ στενὰ κεφάλια. Καὶ τότες τὸ παζαρλίκι, ἢ γίνεται ὅπως θέλει ὁ πραματευτής, ἢ χαλᾶ καὶ δὲ γίνεται.

Βρίσκουνται ὅμως κι ἀγοραστάδες πολλοί, ἀπὸ μέρα σὲ μέρα γίνουνται πιὸ πολλοί.πού γνωρίζουν τὴν ἀξία τῆς κάθε πραμάτειας καλήτερα ἀπὸ τὸν πραματευτῆ. Καὶ τότες τὸ παζαρλίκι γίνεται κατὰ τὴν ξυπνάδα πού ἔχουν ἀγοραστὴς καὶ πωλητής. Γυρεύει ὁ ἀγοραστὴς ἕνα τακίμι τοῦ τσιγάρου, κι ὁ πουλητὴς βγάζει ἕνα κίτρινο πλουμισμένο, καὶ τοῦ λέγει πὼς εἶναι τὸ καλήτερο κεχρημπάρι, πολὺ παλιό, γιατὶ γνωρίζει αὐτὸς πὼς ἐμεῖς εἴμαστε ξελωλαμένοι μὲ τὰ παλιὰ καὶ μὲ τὰ περασμένα, λησμονῶντας πὼς ὁ Θεὸς μᾶς ἔδωσε τὰ μάτια ἀπὸ μπρὸς κι ὄχι ἀπὸ πίσω. Γυρεύει λοιπὸν 100 γρόσια. Ὁ ἀγοραστὴς ὅμως πού εἶναι πιὸ μάστορας ἀπὸ τὸν πουλητὴ γνωρίζει πὼς δὲν εἶναι παλιὸ κεχρημπάρι, καθὼς λέγει ὁ πραματευτής, ἀλλὰ καμωμένο ἀπὸ κάτι ψεύτικο μῖγμα καὶ τοῦ δίνει μονάχα 10 γρόσια. Ὁ ἄλλος φωνάζει, κάνει πὼς θυμώνει, κ' ἴσως θυμώνει καὶ μὲ τὰ σωστά του, γιατὶ πολλὲς φορὲς κι αὐτὸς γελιέται στὴν ἀγορὰ τῆς πραμάτειας του, γνωρίζει ὅμως καὶ τὴν τιμὴ πού γύρεψε πὼς εἶναι παραπάνω, κι ἀρχινᾶ νὰ κατεβαίνῃ εἰς τὰ 90, 80, 70, 60, 50 40, 30, καὶ στέκει. Ἀλλὰ κι ὁ ἀγοραστὴς γνωρίζει πὼς τὰ 10 γρόσια εἶναι λίγα, καὶ σιγὰ σιγὰ ἀνεβαίνει κι αὐτὸς ὡς ἐκεῖ πού πρέπει, δηλ. στὴν πραγματικὴ ἀξία, 15-20 γρόσια, κ' ἐπειδὴ τὸ θέλει τὸ τακίμι τοῦ τσιγάρου, ἀδιάφορο ἂ θὰ εἶναι ἀληθινὸ κεχρημπάρι, γιὰ νὰ μὴ λερώνουν τὰ χέρια του μὲ τὸ τσιγάρο, τὰ κάμνει 25 γρόσια καὶ τὸ παζαρλίκι τελειώνει.

Ὁ μύθος δηλοῖ :

Ἂν οἱ σαχλοί, οἱ σκολαστικοὶ καθαρευουσιάνοι, εἶχαν τὴ μισὴ τὴν ξυπνάδα, καὶ τὴν ἀπομονὴ τοῦ στερνοῦ πραματευτῆ, τὸ παζαρλίκι θὰ εἶταν τελειωμένο καὶ θἄλειπαν οἱ καβγάδες. Ἀλλὰ κ' οἱ μαλλιαροὶ πρέπει νὰ φανοῦν ἔξυπνοι σὰν τὸ στερνὸ τὸν ἀγοραστὴ καὶ νὰ εἶναι βέβαιοι πὼς ὅλοι θὰ μαλλιάσουνε σὲ λίγον καιρό. Καὶ θαρρῶ σιγὰ σιγὰ αὐτοῦ θὰ κατασταλάξουν τὰ πράματα. Τότες κι αὐτοὶ οἱ θρῆσκοι καθαρευουσιάνοι χωρὶς νὰ τὸ θέλουνε θὰ πιάσουν τὴ μαλλιαρὴ τὴ γλώσσα πού δὲν καταδέχουνται τώρα νὰ τὴ γράφουν.

Μυτιλήνη ΓΕΡΑΓΩΤΗΣ

Σημ. τοῦ «Νουμᾶ». Ὁ καλός μας ὁ φίλος ὁ Γεραγώτης ἔχει σὲ ὅλα δίκιο, ἐξὸν ἕνα : Τὸ κεχρημπάρι πού γυρεύουνε νὰ μᾶς περάσουν οἱ καθαρευουσιάνοι εἶναι γιὰ πέταμα, καὶ προτιμοῦμε νὰ πίνουμε τὸν καπνό μας κρατῶντας τὸ τσιγάρο μὲ τὰ δάχτυλα, ὅπως κάμνουνε μιλλιούνια φουμαδόροι. Ὅταν τὸ ζήτημα εἶναι ἀλήθεια ἢ ψέμα, παζαρλίκια δὲ χωροῦνε.

τὴν ἀγάπη τῆς Ὅλιας ἀπὸ τὴν ἀγάπη πού τῆς εἶχε ὁ Ἀντρέας. Τὸ ἔξυπνο τὸ παιδὶ τἄνοιωθε δὰ κι ἀπὸ τὸ φέρσιμο κι ἀπὸ τὸ ὕφος τοῦ Ἀντρέα κι ἀπὸ τὰ μάτια του, πὼς τὸ αἴστημά του δὲν ἔμοιαζε μ' ἄλλο κανένα, κι ὅταν ἀπαντοῦσε *σᾶς λατρέβω* στὸ σ' *ἀγαπῶ*, πού τῆς εἶπε, τὸ *λατρέβω* της σήμαινε λατρεία καθαφτό, ἀφοῦ τί νὰ τοῦ ἀνταποδώσῃ, γιὰ τὴν ἀγάπη του ἐκεινοῦ, ὄξω ἀπὸ τὴ λατρεία τὴ δική της, λατρεία γιὰ θεό; λατρεία πού δὲ χρειάζεται καὶ λόγια ; Λοιπὸν ἡ ἁπλή της καὶ πολύπλοκη καρδιά της ἔβρισκε τὸν τρόπο καὶ νὰ τὸν ἀγαπᾷ καὶ νὰ μὴν ντρέπεται γιὰ τὴν ἀγάπη, νὰ μὴν τὴ φοβᾶται σὰν τὸν Ἀντρέα.

Πιὸ θεόγλυκο κι ἀπὸ τὸ περσινὸ πέρασε τὸ καλοκαίρι γιὰ τὴν Κατινούλα. Ἡ Κατινούλα εἴτανε φτυχισμένη, ὅπως τῆς ἄρεζε καὶ νὰ τὸ λέῃ. Τὄνειρό της, ἀκόμη κι ἀπὸ τὸ Μπ...., νὰ δῇ, νὰ δῇ στὸ τέλος καὶ τὴ Μοιρίτα, τὸ ἀγγελούδι. Δὲν τὸ μολογοῦσε, πρόσμενε ὅμως, ἔλπιζε κάποτες νὰ τῆς τηνὲ φέρῃ ὁ Ἀντρέας ξαφνικὰ στὴν Κλινική, νὰ χαρῇ τὸ πρόσωπό της, προτοῦ πεθάνῃ, ἂν ἔπρεπε νὰ πεθάνῃ μακριά της. Τώρα ζοῦσε καὶ τὴν ἔβλεπε. Παράδειγμα καλοσύνης καὶ πὼς κατόπι θὰ τὸ θυμᾶται ; Μήπως, ἀφότου γυρίσανε στὸ ξοχικό, ἡ Ἄννα δὲν τὴν εἶχε πάντα σὰν κόρη της, δὲν ἀφωσιωνότανε ἀκόμη περισσότερο στὴ γλυτωμένη ; Καὶ μήπως θὰ φερνότανε μαζί της ἡ Ἄννα τόσο γλυκά, μήπως θὰ τὴν ἀγαποῦσε, ἂν ἔβρισκε στὴ διαγωγή της τὸ παραμικρὸ πού νὰ σκουντάψῃ ; Ὄχι. Ξέγνοιαστη καὶ ξέθαρρη ἀνάρρωνε σιγὰ σιγὰ ἡ Κατινούλα.

(ἀκολουθεῖ)

ΣΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ

(Σημειώματα ταξιδιώτη)

Σύρα Ἰούλιος.....1906.

Ὅσο κι ἂν ἐγέρασε ἡ πρωτεύουσα τῶν Κυκλάδων, ἔχει ἀκόμα ἀρκετὴ ζωὴ γιὰ νὰ μὴ χάσῃ τὴ θέση της ἀπὸ ἐμπορικὴ ὑποπρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδας. Ὁ ταρσανᾶς καὶ τὰ μεγάλα ταμπακαριά της, τὰ ὑφαντουργεῖα της, οἱ ἀτμόμυλοί της, τὰ νηματουργεῖα της, τὰ μεγάλα ἐμπορικά της καταστήματα, οἱ ἐμπορικοὶ ταξιδιῶτες της, τὸ ἠλεχτρικὸ φῶς, ἡ πλακοστρωμένη πλατεῖα της, μὲ τὸ μεγαλόπρεπο ἄγαλμα τοῦ Μιαούλη, ἡ καλὴ φιλαρμονική της, οἱ μορφοπλασμένες γυναῖκες της, οἱ πλούσιες ἐνδυμασίες τους, τὰ φροῦ-φροῦ τῶν μεταξωτῶν μεσοφοριῶν τους, τὰ πλούσια ἐξοχικά της σπίτια, τὸ καζίνο της, ὀνομαστὸ γιὰ τὸ δυνατὸ παιγνίδι του, τὸ θεατρό της, πού ποτὲ τὸ χειμῶνα δὲν παύει, οἱ μεγάλοι κεφαλαιοῦχοι της,πού βοηθᾶνε καὶ τὴν ἐμπορικὴ ἀγορὰ τῆς Ἀθήνας καὶ τοῦ Περαία, προεξοφλῶντας τὰ γραμμάτιά της, τὰ σφυρίγματα τῶν ἐργοστασίων καὶ τῶν βαπορίων πού πᾶνε κ' ἔρχουνται κάθε μέρα, οἱ ἐφοπλιστές της, οἱ μπολατσῆδες της, ἡ ἀκρίβεια τῆς ζωῆς κλπ. κάνουν τὸν ξένο νὰ βρίσκῃ πὼς ἔχει ἀρκετὸ ἀκόμα θυμὸ ἡ ὄμορφη καὶ προκλητικὴ γερόντισσα καὶ πὼς δὲν ἐξέπεσε καὶ τόσο ἡ παλαιὰ ἐμπορικὴ βασίλισσα τῆς Ἑλλάδας καὶ τῆς Ἀνατολῆς.

Εἶναι ἀλήθεια πὼς οἱ Συριανοὶ παραπονιοῦνται ἀπ' τὴ σημερινὴ κατάσταση καὶ λένε πὼς δὲν ἔχουν τὰ παλιὰ μεγάλα κέρδη. Ἀλλ' αὐτὰ λιγόστεψαν ὄχι μονάχα γιατὶ ὁ Πειραιᾶς κ' ἡ Ἀθήνα ἐπῆραν τὴ μεγαλείτερη ἐμπορική τους πελατεία, ἀλλὰ καὶ γιατὶ τὰ τελωνεῖα εἶναι σφιχτότερα σήμερα καὶ προσέχουν πιὸ πολύ. Καὶ ὅμως ἡ Σύρα εἶναι ἐμπορικώτερη καὶ πλουσιώτερη ἀπ' τὴν Πάτρα, τὴν Καλαμάτα, τὴν Κέρκυρα, τὸ Βῶλο κλπ. Τὴν κρατοῦν οἱ κεφαλαιοῦχοι της κ' οἱ μεγάλες προθεσμίες, πού κάνει γιὰ τὴν πληρωμὴ τῶν ἐμπορικῶν γραμματίων καὶ μετὰ τὰ τόσα κανόνια πού τῆς ρίχνει ὁ Μωριᾶς.

*

Ἀπὸ τὴν Κύθνο στὴ Σύρα ἐκάμαμε 5 ὧρες. Ἡ χώρα τῆς Σύρας ἀπ' τὴ θάλασσα φαίνεται σὰ δυὸ μεγάλες καμπάνες, βαλμένες ἡ μιὰ στὸ πλευρὸ τῆς ἄλλης καὶ σκεπασμένες ἀπ' τὴν κορφὴ ὡς τὸν πάτο μὲ χρωματισμένα σπίτια, πού πολὺ λιγοστὰ πρασινίζουν ἀνάμεσό τους δεντρά. Στὴν κορφὴ τῆς μιᾶς καμπάνας εἶναι μιὰ φράγκικη ἐκκλησιὰ καὶ στὴν κορφὴ τῆς ἄλλης μιὰ ἑλληνικιά. Πλατὺς δρόμος μισοαγκαλιάζει τὸ λιμάνι, καὶ στὸ πλευρό του πού εἶναι κατὰ τὴν πόλη, βρίσκονται τὰ περισσότερα καφφενεῖα, ξενοδοχεῖα, χασάπικα, ψαρράδικα, μανάβικα, τὸ τελωνεῖο καὶ πολλὰ μαγαζειά, ἐνῶ στὴν ἄλλη μεριά του δένουν τὶς βάρκες καὶ τὰ μικρὰ πλοῖα. Γιὰ τοῦτο ὁ παραθαλάσσιος δρόμος τῆς Σύρας, δὲν εἶναι καθαρός, οὔτε χρησιμεύει γιὰ περίπατο, καθὼς ἡ στράτα μαρίνα στὴ Ζάκυθο καὶ τὰ καὶ στὸ Βῶλο. Γιὰ περίπατο οἱ Συριανοὶ ἔχουν τὴν πλατεῖα τοῦ Μιαούλη καὶ τὰ *βαπόρια*, παραθαλάσσιο δρόμο, πού ἔχει σὲ πολλὰ μέρη ὄμορφη θέα, ἀλλὰ δὲν ξέρω γιατὶ τοῦ ἔδωκαν τέτοιο ὄνομα. Οἱ δρόμοι στὸ χαμηλότερο μέρος εἶναι ἴσιοι, καθαροί, πλακοστρωμένοι καὶ πλατιοί, ἀλλ' ὅσο ἀναβαίνουμε στὴν πόλη εἶναι στενοὶ καὶ ἀκαθαρτοι. Ἔχει ὅμως καὶ δρόμους μὲ σκαλοπάτια.

*

Ἡ Σύρα εἶναι σήμερα πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ τῶν Κυκλάδων. Κυκλάδες στὴν ἀρχαιότητα λεγότανε ἡ Ἄντρο, Μύκωνο, Σίφνο, Σέριφο, Νάξο, Σύρα, Πάρο, Κύθνο, Τζιὰ καὶ Γιάρο, τὰ σημερινὰ Γιοῦρα, γιατ' εἶχανε θρησκευτικὸ καὶ πολιτικὸ κέντρο τὴ Δῆλο καὶ σχηματίζανε ἕνα κύκλο γύρω ἀπὸ αὐτή. Σήμερα ἡ Δῆλο εἶναι ἔρημη κι ἀκατοίκητη καὶ οἱ Κυκλάδες στρέφονται γύρω ἀπ' τὴ Σῦρο, πού εἶναι τὸ πολιτικὸ καὶ ἐμπορικό τους κέντρο. Ἀλλὰ στὸ νομὸ τῶν Κυκλάδων ἀνήκουν κι ἄλλα νησιά, ἡ Μῆλο, Κίμωλο, Φολέγαντρο, Σίκινο, Σαντορίνη, Νιό, Ἀμοργὸ καὶ Ἀνάφη, καὶ τὰ νησιὰ αὐτὰ μὲ τὶς παλιὲς Κυκλάδες ἀκολούθησε ἀπ' τὴ Βυζαντινὴ ἐποχὴ νὰ λέγουνται *δωδεκάνησα*,γιατὶ τότε δώδεκα ἀπ' τὰ νησιὰ αὐτά, μὲ πρωτεύουσα τὴ Ρόδο, εἶχαν ἀποτελέσει μιὰ ἐπαρχία. Καὶ τὸ ὄνομα αὐτὸ τὸ διατηρήσανε τὸ μεσαιῶνα καὶ σήμερα.

*

Οἱ ἀρχαῖοι τὴν ἔλεγαν Σῦρον καὶ τὴν ἐγνώριζαν ἀπ' τὰ χρόνια τοῦ Ὅμηρου ἀκόμα καὶ γέννησε τὸ φιλόσοφο Φερεκύδη, τὸ δάσκαλο τοῦ Πυθαγόρα. Τοῦ Φερεκύδη δασκάλοι εἴχανε γίνει οἱ Φοίνικες, πού φαίνεται πὼς μείνανε πολὺν καιρὸ ἐδῶ.

Ἡ Σύρα, μαζὶ μὲ τἄλλα δωδεκάνησα, ὑποτάχτηκε στοὺς Πέρσηδες, στοὺς Ἀθηναίους, στοὺς Μακεδόνες, στοὺς Ρωμαίους, στοὺς Βυζαντινοὺς αὐτοκρατόρους, στοὺς δοῦκες τῆς Νάξος καὶ τελευταῖα στοὺς Τούρκους. Ἐπὶ τῶν Τουρκῶνε εἴχανε καταφύγει στὴ Σύρα πολλὲς φράγκικες οἰκογένειες, διωγμένες ἀπ' τὰ γειτονικὰ νησιὰ καὶ μὲ τὸν καιρὸ κατοικήθηκε τὸ νησὶ ἀπὸ περισσότερους καθολικοὺς παρὰ ὀρθόδοξους, ἀλλὰ στοὺς μιχτοὺς γάμους πού κάνανε, ὅλα τὰ παιδιὰ γινότανε καθολικά, ἐνῶ στὴ Νάξο τ' ἀγώρια ἀκολουθοῦσαν τὴ θρησκεία τοῦ πατέρα καὶ τὰ κορίτσια τῆς μητέρας.

Οἱ καθολικοὶ εἴχανε τότε ἀρχιεπίσκοπο καὶ τὸν διόριζε ἡ Ρωμαϊκὴ αὐλὴ καὶ ἔλαβε τὸ νησὶ στὴν προστασία της ἡ Γαλλία, ἀπ' τὸν καιρὸ τοῦ Λουδοβίκου ΙΓ'. Καὶ ἡ προστασία αὐτὴ ἁπλώθηκε ὕστερα σὲ ὅλους τοὺς δωδεκανησῖτες καὶ διάρκεσε ὡς τὴ Μεγάλη Ἐπανάσταση, πού οἱ Ρωμιοὶ φεύγοντας τὴν καταστροφὴ τῶν Τούρκων, εὕρισκαν καταφύγιο στὸν

σος. Ἀλήθεια πού ἡ Μοιρίτα τὴν Κατινούλα της τὴν εἶχε γιὰ δέφτερη μάννα. Μὰ κ' ἡ Κατινούλα τὴ Μοιρίτα γιὰ παιδί της μοναδικό. Τὴ μητρικὴ στοργή, πού δὲν τὴ γνώρισε ἡ Κατινούλα καὶ πού μέσα της σπαρταροῦσε, ὅπως σὲ κάθε στῆθος γυναικήσιο, τὴν περέχυνε ὅλη στὴ στοργή της γιὰ τὴ Μοιρίτα. Τὸ ψυχόρμητο τοῦ ἀθρώπου ἔχει τόση δύναμη πού ξέρει νὰ σοῦ ἀνοίξῃ δρόμο καὶ κεῖ πού λείπει ὁ δρόμος ὁ φυσικός. Κάτι ὅμως παραπάνω κι ἀπὸ στοργὴ μητρικὴ ἔθρεφε στὰ σωθικά της ἡ Κατινούλα γιὰ τὴ Μοιρίτα. Συνέσμιγε ἡ ὀρφανὴ στὴν ἀγάπη τῆς Μοιρίτας, καὶ τὴν ἀγάπη της γιὰ τὴν Ὅλια καὶ τὴν ἀγάπη της γιὰ τὸν Ἀντρέα, πού τὴν ἔλεγε λατρεία. Ἔτσι ἀπὸ τὸ αἴστημά της τὸ ἀγνὸ γιὰ τὸ παιδί, ἄγνεβε καὶ τἄλλο τὸ αἴστημά της, ἂν εἶχε δηλαδὴ ἀνάγκη νἀγνέψῃ, γιατὶ ποτές της ἡ ἄρρωστη κοπέλλα δὲν τὄβαλε κἄνε μὲ τὸ νοῦ της, πὼς αἴστημά της γιὰ ἕναν Ἀντρέα μποροῦσε νὰ μὴν εἶναι ἁγνό. Πῶς νὰ τὸ πιστέψῃ ; Μήπως δὲν ἔβλεπε καὶ τὴν Ἄννα, τὴν τωρινή της τὴν κυρία, τὴν ἀδρεφὴ τοῦ ἀφέντη, νὰ παρακινῇ κιόλας τὸν Ἀντρέα νὰ τὴ νοιάζεται τὴ δούλα τὴν πιστή ; Μήπως δὲν τοῦ ἔγραφε στὸ Μπ. ., τοὺς τέσσερεις μῆνες πού κάθησε, πὼς καλά, πολὺ καλὰ κάνει, πὼς δίνει τῆς Μοιρίτας σπάνιο παράδειγμα καλοσύνης καὶ πὼς κατόπι θὰ τὸ θυμᾶται ; Μήπως, ἀφότου γυρίσανε στὸ ξοχικό, ἡ Ἄννα δὲν τὴν εἶχε πάντα σὰν κόρη της, δὲν ἀφωσιωνότανε ἀκόμη περισσότερο στὴ γλυτωμένη ; Καὶ μήπως θὰ φερνότανε μαζί της ἡ Ἄννα τόσο γλυκά, μήπως θὰ τὴν ἀγαποῦσε, ἂν ἔβρισκε στὴ διαγωγή της τὸ παραμικρὸ πού νὰ σκουντάψῃ ; Ὄχι. Ξέγνοιαστη καὶ ξέθαρρη ἀνάρρωνε σιγὰ σιγὰ ἡ Κατινούλα.

(ἀκολουθεῖ)